

Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (veliko vijeće)

29. srpnja 2019.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Autorsko pravo i srodna prava – Direktiva 2001/29/EZ – Informacijsko društvo – Usklađivanje određenih aspekata autorskog i srodnih prava – Preuzimanje uzoraka (*sampliranje*) – Članak 2. točka (c) – Proizvođač fonograma – Pravo reproduciranja – Reproduciranje „u dijelovima” – Članak 5. stavci 2. i 3. – Iznimke i ograničenja – Doseg – Članak 5. stavak 3. točka (d) – Doslovno navođenje – Direktiva 2006/115/EZ – Članak 9. stavak 1. točka (b) – Pravo distribucije – Temeljna prava – Povelja Europske unije o temeljnim pravima – Članak 13. – Sloboda umjetnosti”

U predmetu C-476/17,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Bundesgerichtshof (Savezni vrhovni sud, Njemačka), odlukom od 1. lipnja 2017., koju je Sud zaprimio 4. kolovoza 2017., u postupku

Pelham GmbH,

Moses Pelham,

Martin Haas

protiv

Ralfa Hüttera,

Floriana Schneider-Eslebena,

SUD (veliko vijeće),

u sastavu: K. Lenaerts, predsjednik, A. Arabadžiev, M. Vilaras, T. von Danwitz, C. Toader, F. Biltgen i C. Lycourgos, predsjednici vijeća, E. Juhász, M. Ilesić (izvjestitelj), L. Bay Larsen i S. Rodin, suci,

nezavisni odvjetnik: M. Szpunar,

tajnik: R. Şereş, administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 3. srpnja 2018.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za Pelham GmbH, M. Pelhama i M. Haasa, A. Walter, *Rechtsanwalt*,

* Jezik postupka: njemački

- za R. Hüttera i F. Schneider-Eslebena, U. Hundt-Neumann i H. Lindhorst, *Rechtsanwälte*,
- za njemačku vladu, T. Henze, M. Hellmann i J. Techert, u svojstvu agenata,
- za francusku vladu, D. Colas, D. Segoin i E. Armoët, u svojstvu agenata,
- za vladu Ujedinjene Kraljevine, Z. Lavery i D. Robertson, u svojstvu agenata, uz asistenciju N. Saundersa, *barristera*,
- za Europsku komisiju, T. Scharf i J. Samnadda, u svojstvu agenata,

saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 12. prosinca 2018.,

donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članka 2. točke (c) i članka 5. stavka 3. točke (d) Direktive 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu (SL 2001., L 167, str. 10.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 17., svezak 1., str. 119.) kao i na tumačenje članka 9. stavka 1. točke (b) i članka 10. stavka 2. prvog podstavka Direktive 2006/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o pravu iznajmljivanja i pravu posudbe te o određenim autorskom pravu srodnim pravima u području intelektualnog vlasništva (SL 2006., L 376, str. 28.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 17., svezak 1., str. 218.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između Pelhama (u daljnjem tekstu: društvo Pelham), M. Pelhama i M. Haasa (u daljnjem tekstu zajedno nazvani: Pelham), s jedne strane, te R. Hüttera i F. Schneider-Eslebena (u daljnjem tekstu: Hütter i dr.), s druge strane, u vezi s činjenicom da je u okviru snimanja glazbenog djela „*Nur mir*” – što su ga skladali M. Pelham i M. Haas, a proizvelo društvo Pelham – korišteno oko dvije sekunde ritamske sekvencije preuzete iz fonograma glazbene skupine Kraftwerk, koje su članovi Hütter i dr.

Pravni okvir

Međunarodno pravo

- 3 Članak 1. Konvencije za zaštitu proizvođača fonograma od neodobrenog umnožavanja njihovih fonograma, potpisane u Ženevi 29. listopada 1971. (u daljnjem tekstu: Ženevska konvencija), glasi kako slijedi.

„Za potrebe ove Konvencije:

- (a) ‚fonogram’ znači svako isključivo zvučno fiksiranje zvukova izvedbe ili drugih zvukova;
- (b) ‚proizvođač fonograma’ znači fizičku ili pravnu osobu koja prva fiksira zvukove izvedbe ili druge zvukove;
- (c) ‚umnoženi primjerak’ znači proizvod koji sadržava zvukove uzete neposredno ili posredno iz fonograma i koji sadržava sve zvukove ili znatan dio zvukova fiksiranih na tom fonogramu;

(d) „stavljanje na raspolaganje javnosti” znači svaki postupak kojim se umnoženi primjerci fonograma neposredno ili posredno stavljaju na raspolaganje široj javnosti ili bilo kojem njezinu dijelu.”

4 Članak 2. te konvencije određuje:

„Svaka država ugovornica mora štiti proizvođače fonograma koji su državljani drugih država ugovornica od umnožavanja fonograma bez pristanka njihova proizvođača i od uvoza tako umnoženih primjeraka, a ako je bilo koje takvo umnožavanje ili bilo koji takav uvoz obavljen za potrebe stavljanja na raspolaganje javnosti, i od stavljanja na raspolaganje javnosti tako umnoženih primjeraka.”

Pravo Unije

Direktiva 2001/29

5 U uvodnim izjavama 3., 4., 6., 7., 9., 10., 31. i 32. Direktive 2001/29 navodi se:

„(3) Predloženo usklađivanje pomoći će u provedbi četiriju sloboda unutarnjeg tržišta i povezano je s poštovanjem temeljnih načela prava, a osobito vlasništva, uključujući intelektualno vlasništvo i slobodu izražavanja i javni interes.

(4) Usklađeni pravni okvir autorskog prava i srodnih prava će, kroz povećanu pravnu sigurnost i omogućujući viši stupanj zaštite intelektualnog vlasništva, potaknuti znatno ulaganje u stvaralaštvo i inovativnost, uključujući mrežnu infrastrukturu, i usporedno dovesti do rasta i povećane konkurentnosti europske industrije, i u sadržaju i u području informacijske tehnologije i još općenitije u cijelom nizu industrijskih i kulturnih sektora. Time će se zajamčiti zapošljavanje i potaknuti stvaranje novih radnih mjesta.

[...]

(6) Bez usklađivanja na razini Zajednice, zakonodavne djelatnosti na nacionalnoj razini koje su već započele u većem broju država članica kao odgovor na tehnološke izazove mogle bi rezultirati značajnim razlikama u zaštiti, a time i u ograničenjima slobodnog kretanja usluga i proizvoda koji sadržavaju intelektualno vlasništvo ili se temelje na intelektualnom vlasništvu, što dovodi do ponovnog cjepljanja unutarnjeg tržišta i pravne nedosljednosti. Utjecaj takvih zakonskih razlika i pravne nesigurnosti postat će značajniji daljnjim razvojem informacijskog društva, koje je već znatno povećalo prekogranično iskorištavanje intelektualnog vlasništva. Taj razvoj će se povećati i treba se dalje povećavati. Značajne zakonske razlike i pravna nesigurnost u zaštiti mogl[i] bi ometati ekonomiju razvoja u odnosu na nove proizvode i usluge koji sadržavaju autorsko pravo i srodna prava.

(7) Zakonski okvir Zajednice za zaštitu autorskog prava i srodnih prava mora, stoga, također biti prilagođen i dopunjen koliko god je to potrebno za nesmetano funkcioniranje unutarnjeg tržišta. S tim ciljem, one nacionalne odredbe o autorskom pravu i srodnim pravima država članica koje se znatno razlikuju ili koje uzrokuju pravne nesigurnosti ometajući nesmetano funkcioniranje unutarnjeg tržišta i pravilan razvoj informacijskog društva u Europi trebalo bi uskladiti, a nedosljedne nacionalne odgovore na tehnološki razvoj trebalo bi izbjegavati [...] [R]azlike koje ne utječu štetno na funkcioniranje unutarnjeg tržišta ne bi trebalo ukloniti niti ih sprečavati.

[...]

- (9) Svako usklađivanje autorskog prava i srodnih prava mora se temeljiti na visokoj razini zaštite, budući da su takva prava ključna za intelektualno stvaralaštvo. Njihova zaštita pomaže u održavanju i razvoju kreativnosti u interesu autora, umjetnika izvođača, producenata, potrošača, kulture, industrije i javnosti u cjelini. [...]
- (10) Ako autori ili umjetnici izvođači namjeravaju nastaviti svoj kreativan i umjetnički rad, moraju dobiti odgovarajuću naknadu za korištenje svojega djela, kao što to moraju dobiti i producenti kako bi bili u mogućnosti financirati to djelo. Ulaganje potrebno za proizvodnju proizvoda kao što su fonogrami, filmovi ili multimedijalni proizvodi, i usluga kao što su usluge „na zahtjev“, značajno je. Odgovarajuća pravna zaštita prava intelektualnog vlasništva nužna je za jamčenje postojanja takve naknade i pruža mogućnost zadovoljavajućeg povrata tog ulaganja.

[...]

- (31) Pravedna ravnoteža prava i interesa između različitih kategorija nositelja prava, kao i između različitih kategorija nositelja prava i korisnika predmeta zaštite mora biti osigurana. Postojeće iznimke i ograničenja prava, što su ih odredile države članice, moraju se ponovno procijeniti s obzirom na novo elektroničko okruženje. [...] Kako bi se osiguralo pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta, takve bi se iznimke i takva ograničenja trebal[i] ujednačenije definirati. Stupanj njihova usklađivanja trebao bi se temeljiti na njihovu utjecaju na nesmetano funkcioniranje unutarnjeg tržišta.

- (32) Ovom direktivom predviđen je iscrpan popis iznimaka i ograničenja prava reproduciranja i prava priopćavanja javnosti. Neke se iznimke ili neka ograničenja primjenjuju samo na pravo reproduciranja, u odgovarajućim slučajevima. Ovaj popis uzima u obzir različite pravne tradicije u državama članicama, dok, u isto vrijeme, ima za cilj osiguravanje funkcioniranja unutarnjeg tržišta. Države članice trebale bi postići dosljednu primjenu tih iznimaka i ograničenja, koja će biti procijenjena prilikom preispitivanja provedbenog zakonodavstva u budućnosti.”

6 Članak 2. Direktive 2001/29, naslovljen „Pravo reproduciranja”, propisuje:

„Države članice moraju predvidjeti isključivo pravo davanja ovlaštenja ili zabrane za izravno ili neizravno, privremeno ili trajno reproduciranje bilo kojim sredstvima i u bilo kojem obliku, u cijelosti ili u dijelovima:

[...]

- (c) proizvođačima fonograma, njihovih fonograma;

[...]”

7 Članak 5. te direktive predviđa iznimke i ograničenja od prava navedenih u njezinim člancima 2. do 4. Taj članak u stavcima 3. i 5. određuje:

„3. Države članice mogu predvidjeti iznimke ili ograničenja prava navedenih u člancima 2. i 3. u sljedećim slučajevima:

[...]

- (d) doslovno navođenje u svrhe kao što je kritika ili osvrt, uz uvjet da se oni odnose na djelo ili na drugi predmet zaštite koji je već zakonito stavljen na raspolaganje javnosti, da je, osim ako to nije moguće, naveden izvor, uključujući ime autora, i da je njihovo korištenje u skladu s poštenom praksom, i u mjeri opravdanoj svrhom koja se želi postići;

[...]

5. Iznimke i ograničenja predviđeni stavcima 1., 2., 3. i 4. primjenjuju se samo u određenim posebnim slučajevima koji nisu u sukobu s uobičajenim iskorištavanjem djela ili drugog predmeta zaštite i koji bezrazložno ne dovode u pitanje zakonite interese nositelja prava.”

Direktiva 2006/115

8 U uvodnim izjavama 2., 5. i 7. Direktive 2006/115 navodi se:

„(2) Iznajmljivanje i posudba autorskih djela te predmeta zaštite srodnih prava imaju sve značajniju ulogu[,] posebno u odnosu na autore, umjetnike izvođače i proizvođače fonograma te filmske producente. Piratstvo postaje sve veća prijetnja.

[...]

(5) Stvaralački i umjetnički rad autora i umjetnika izvođača zahtijevaju odgovarajući dohodak kao temelj za daljnji stvaralački i umjetnički rad, a ulaganja koja su potrebna posebno za proizvodnju fonograma i filmova izričito su visoka [iznimno su velika] i rizična. Mogućnost osiguranja takva dohotka i povrata takva ulaganja moguće je učinkovito jamčiti samo odgovarajućom pravnom zaštitom nositelja prava.

[...]

(7) Zakonodavstva država članica trebalo bi uskladiti tako da ona ne budu u suprotnosti s međunarodnim konvencijama na kojima se temelje zakoni o autorskom pravu i srodnim pravima mnogih država članica.”

9 Članak 1. te direktive, naslovljen „Predmet usklađivanja”, u stavku 1. određuje:

„U skladu s odredbama ovog poglavlja države članice moraju predvidjeti, podložno članku 6., pravo odobravanja ili zabrane iznajmljivanja i posudbe izvornika ili umnoženih primjeraka autorskih djela i drugih predmeta zaštite, kako je utvrđeno u članku 3. stavku 1.”

10 Članak 9. te direktive, naslovljen „Pravo distribucije”, u stavku 1. predviđa:

„Države članice moraju predvidjeti isključivo pravo stavljanja na raspolaganje javnosti predmeta navedenih u točkama od (a) do (d), uključujući njihove umnožene primjerke, prodajom ili na neki drugi način, dalje u tekstu: ‚pravo distribucije’:

[...]

(b) proizvođačima fonograma, u vezi s njihovim fonogramima;

[...]”

11 Članak 10. stavak 2. podstavak 1. Direktive 2006/115 glasi:

„[...] [S]vaka država članica može u vezi sa zaštitom umjetnika izvođača, proizvođača fonograma, organizacija za radiodifuziju i producenata prve fiksacije filma, predvidjeti istu vrstu ograničenja kakvu predviđa u vezi sa zaštitom autorskog prava na književnim i umjetničkim djelima.”

Njemačko pravo

- 12 Gesetz über Urheberrecht und verwandte Schutzrechte – Urheberrechtsgesetz (Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima) od 9. rujna 1965. (BGBl. 1965. I, str. 1273., u daljnjem tekstu: UrhG) u članku 24. propisuje:

„1. Samostalno djelo koje je stvoreno slobodnim korištenjem djela druge osobe može se objaviti i koristiti bez dopuštenja autora korištenog djela.

2. Stavak 1. ne primjenjuje se na korištenje glazbenog djela u kojem je melodija na prepoznatljiv način preuzeta iz djela koje je poslužilo kao osnova novog djela.”

- 13 Članak 85. stavak 1. UrhG-a, kojim se prenose članak 2. točka (c) Direktive 2001/29 i članak 9. Direktive 2006/115, u prvom i drugom primjeru iz prve rečenice predviđa da proizvođač fonograma ima isključivo pravo njegova reproduciranja i distribucije.

Glavni postupak i prethodna pitanja

- 14 Hütter i dr. članovi su glazbene skupine Kraftwerk. Ona je 1977. objavila fonogram na kojem se nalazi glazbeno djelo „*Metall auf Metall*”.
- 15 M. Pelham i M. Haas skladali su glazbeno djelo „*Nur mir*”, koje je objavljeno na fonogramima što ih je 1997. proizvelo društvo Pelham.
- 16 Hütter i dr. tvrde da je Pelham kopirao u elektroničkom obliku uzorak (*sample*) od otprilike dvije sekunde ritamske sekvencije iz glazbenog djela „*Metall auf Metall*” te ga unio u obliku uzastopnih ponavljanja u glazbeno djelo „*Nur mir*”, iako je spomenutu sekvenciju mogao i odsvirati.
- 17 Hütter i dr. ponajprije smatraju da je Pelham povrijedio pravo srodno autorskom pravu koje imaju kao proizvođači fonograma. Podredno, tvrde da su povrijeđeni pravo intelektualnog vlasništva koje imaju u svojstvu umjetnika izvođača i autorsko pravo R. Hüttera na glazbenom djelu. Još podrednije, ističu da je Pelham povrijedio propise u području tržišnog natjecanja.
- 18 Hütter i dr. podnijeli su tužbu Landgerichtu Hamburg (Zemaljski sud u Hamburgu, Njemačka) zahtijevajući prestanak povrede, naknadu štete, prijenos podataka i predaju fonograma kako bi ih se uništilo.
- 19 Taj je sud prihvatio tužbu, nakon čega je odbijena Pelhamova žalba podnesena Oberlandesgerichtu Hamburg (Visoki zemaljski sud u Hamburgu, Njemačka). Nakon što je Pelham podnio zahtjev za reviziju Bundesgerichtshofu (Savezni vrhovni sud, Njemačka), presuda Oberlandesgerichta Hamburg (Visoki zemaljski sud u Hamburgu) je ukinuta i predmet vraćen na ponovno odlučivanje tom sudu. On je ponovno odbio Pelhamovu žalbu. Presudom od 13. prosinca 2012. Bundesgerichtshof (Savezni vrhovni sud) odbio je novi Pelhamov zahtjev za reviziju. Tu je presudu ukinuo Bundesverfassungsgericht (Savezni ustavni sud, Njemačka), koji je vratio predmet na ponovno odlučivanje sudu koji je uputio zahtjev.
- 20 Sud koji je uputio zahtjev ističe da ishod revizijskog postupka ovisi o tumačenju članka 2. točke (c) i članka 5. stavka 3. točke (d) Direktive 2001/29 te o tumačenju članka 9. stavka 1. točke (b) i članka 10. stavka 2. Direktive 2006/115.
- 21 Kao prvo, on smatra da valja utvrditi je li Pelham korištenjem zvučnog zapisa Hüttera i dr. tijekom snimanja vlastita fonograma povrijedio njihovo isključivo pravo na reproduciranje i distribuciju fonograma na kojem se nalazi glazbeno djelo „*Metall auf Metall*”, kako je predviđeno u članku 85.

stavku 1. UrhG-a, kojim se prenose članak 2. točka (c) Direktive 2001/29 i članak 9. Direktive 2006/115. Konkretno, treba utvrditi može li se izvesti zaključak o takvoj povredi kada su, kao u predmetnom slučaju, dvije sekunde ritamske sekvencije preuzete iz jednog fonograma i prenesene u drugi i čini li potonji umnoženi primjerak prvog fonograma u smislu članka 9. stavka 1. točke (b) Direktive 2006/115.

- 22 Kao drugo, ako se utvrdi spomenuta povreda prava proizvođača fonograma, postavlja se pitanje je li se Pelham mogao pozvati na „pravo na slobodno korištenje”, koje je predviđeno u članku 24. stavku 1. UrhG-a i po analogiji se može primijeniti na pravo proizvođača fonograma, a u skladu s kojim se samostalno djelo stvoreno slobodnim korištenjem djela druge osobe može objaviti i koristiti bez dopuštenja autora korištenog djela. U tom pogledu sud koji je uputio zahtjev ističe da u pravu Unije ne postoji jednakovrijedna odredba te se stoga pita o njezinoj usklađenosti s tim pravom, s obzirom na činjenicu da se njome ograničava područje zaštite isključivog prava proizvođača fonograma na reproduciranje i distribuciju njegova fonograma.
- 23 Kao treće, iznimke i ograničenja koji su u nacionalnom pravu predviđeni u odnosu na pravo reproduciranja iz članka 2. točke (c) Direktive 2001/29 i pravo distribucije iz članka 9. stavka 1. točke (b) Direktive 2006/115 počivaju – prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev – na članku 5. stavku 3. Direktive 2001/29 i na članku 10. stavku 2. prvom podstavku Direktive 2006/115. Međutim, taj sud dvoji o tumačenju navedenih odredbi u okolnostima poput onih u glavnom postupku.
- 24 Kao četvrto, sud koji je uputio zahtjev ističe da relevantne odredbe prava Unije treba tumačiti i primjenjivati s obzirom na temeljna prava zajamčena Poveljom Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja). S tim u vezi on se pita raspolažu li države članice marginom prosudbe prilikom prenošenja u nacionalno pravo članka 2. točke (c) i članka 5. stavaka 2. i 3. Direktive 2001/29 kao i članka 9. stavka 1. točke (b) i prve rečenice članka 10. stavka 2. prvog podstavka Direktive 2006/115. Naime, sud koji je uputio zahtjev ističe da, u skladu sa sudskom praksom Bundesverfassungsgerichta (Savezni ustavni sud), odredbe nacionalnog prava kojima se prenosi direktiva Europske unije načelno treba ocjenjivati isključivo s obzirom na temeljna prava zajamčena u pravu Unije, a ne na ona koja jamči Grundgesetz für die Bundesrepublik Deutschland (Temeljni zakon Savezne Republike Njemačke) od 23. svibnja 1949. (BGBl. 1949. I, str. 1.), kada ta direktiva državama članicama ne ostavlja nikakvu marginu prosudbe za svoje prenošenje. Taj sud, s druge strane, dvoji o tumačenju spomenutih temeljnih prava u kontekstu glavnog postupka.
- 25 U tim je okolnostima Bundesgerichtshof (Savezni vrhovni sud) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeća prethodna pitanja:
- „1. Postoji li zadiranje u isključivo pravo proizvođača fonograma na reproduciranje njegova fonograma iz članka 2. točke (c) Direktive 2001/29 ako je iz njegova fonograma preuzeta najmanja zvučna dionica i prenesena na drugi fonogram?
  2. Je li kod fonograma koji sadržava najmanju zvučnu dionicu prenesenu iz drugog fonograma riječ o umnoženom primjerku drugog fonograma u smislu članka 9. stavka 1. točke (b) Direktive 2006/115?
  3. Mogu li države članice predvidjeti odredbu koja, kao i odredba članka 24. stavka 1. UrhG-a [...], pojašnjava da je područje zaštite isključivog prava proizvođača fonograma na reproduciranje [članak 2. točka (c) Direktive 2001/29] i distribuciju [članak 9. stavak 1. točka (b) Direktive 2006/115] njegova fonograma bitno ograničeno na način da se samostalno autorsko djelo koje je stvoreno slobodnim korištenjem njegova fonograma smije iskorištavati bez njegova pristanka?
  4. Koristi li se djelo ili drugi predmet zaštite u smislu članka 5. stavka 3. točke (d) Direktive 2001/29 u svrhe doslovnog navođenja ako se ne može razaznati da se koristi djelo treće osobe ili predmet zaštite treće osobe?

5. Je li na temelju odredbi prava Unije o pravu reproduciranja i pravu distribucije proizvođača fonograma [članak 2. točka (c) Direktive 2001/29 i članak 9. stavak 1. točka (b) Direktive 2006/115] i iznimkama ili ograničenjima tih prava (članak 5. stavci 2. i 3. Direktive 2001/29 i članak 10. stavak 2. prva rečenica Direktive 2006/115) ostavljena margina prosudbe za njihovo prenošenje u nacionalno pravo?
6. Na koji način treba prilikom određivanja opsega zaštite isključivog prava proizvođača fonograma na reproduciranje [članak 2. točka (c) Direktive 2001/29] i distribuciju [članak 9. stavak 1. točka (b) Direktive 2006/115] njegova fonograma te dosega iznimaka ili ograničenja tih prava (članak 5. stavci 2. i 3. Direktive 2001/29 i članak 10. stavak 2. prva rečenica Direktive 2006/115) uzeti u obzir temeljna prava iz [Povelje]?"

O prethodnim pitanjima

Prvo i šesto pitanje

- 26 Svojim prvim i šestim pitanjem, koja valja razmotriti zajedno, sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 2. točku (c) Direktive 2001/29, u vezi s Poveljom, tumačiti na način da isključivo pravo proizvođača fonograma da dopusti ili zabrani njegovo reproduciranje omogućava potonjem da se usprotivi tomu da treća osoba preuzme zvučni uzorak tog fonograma, makar i vrlo kratak, kako bi ga uključila u neki drugi fonogram.
- 27 U skladu s člankom 2. točkom (c) Direktive 2001/29, države članice moraju predvidjeti isključivo pravo proizvođača fonograma na davanje ovlaštenja ili zabrane za „izravno ili neizravno, privremeno ili trajno reproduciranje bilo kojim sredstvima i u bilo kojem obliku, u cijelosti ili u dijelovima”, njihovih fonograma.
- 28 U Direktivi 2001/29 ne definira se pojam „reproduciranj[e fonograma] [...] u cijelosti ili u dijelovima” u smislu te odredbe. Stoga se značenje i doseg tog pojma, u skladu s ustaljenom sudskom praksom Suda, trebaju utvrditi na temelju njegova uobičajenog značenja u svakodnevnom jeziku, a sve uzimajući u obzir kontekst u kojem se koristi i ciljeve kojima teži propis kojeg je dio (presuda od 3. rujna 2014., Deckmyn i Vrijheidsfonds, C-201/13, EU:C:2014:2132, t. 19. i navedena sudska praksa).
- 29 Iz teksta članka 2. točke (c) Direktive 2001/29, kako je naveden u točki 27. ove presude, proizlazi da korisnikovo reproduciranje zvučnog uzorka fonograma, makar i vrlo kratkog, načelno valja smatrati reproduciranjem „u dijelovima” tog fonograma u smislu spomenute odredbe i da je navedeno reproduciranje stoga obuhvaćeno isključivim pravom koje ta odredba dodjeljuje proizvođaču spomenutog fonograma.
- 30 Takvo doslovno tumačenje članka 2. točke (c) Direktive 2001/29 u skladu je, s jedne strane, s njezinim općim ciljem – a to je, kako to proizlazi iz njezinih uvodnih izjava 4., 9. i 10., ostvarenje visoke razine zaštite autorskog prava i srodnih prava – kao i, s druge strane, s posebnim ciljem isključivog prava proizvođača fonograma, navedenim u spomenutoj uvodnoj izjavi 10., a to je zaštita njegova ulaganja. Naime, kako je istaknuto u toj uvodnoj izjavi, ulaganje potrebno za proizvodnju proizvoda kao što su fonogrami značajno je, tako da je nužno proizvođačima omogućiti zadovoljavajući povrat tog ulaganja.
- 31 Međutim, kada korisnik, ostvarujući slobodu umjetničkog izražavanja, preuzima zvučni uzorak iz jednog fonograma kako bi ga upotrijebio u novom djelu, pri čemu je taj uzorak izmijenjen te ga tijekom slušanja nije moguće prepoznati, treba smatrati da navedeno korištenje nije „reproduciranje” u smislu članka 2. točke (c) Direktive 2001/29.

- 32 U tom pogledu valja podsjetiti na to da iz uvodnih izjava 3. i 31. Direktive 2001/29 proizlazi da je cilj njome provedenog usklađivanja održavanje – osobito u digitalnom okruženju – pravedne ravnoteže između, s jedne strane, interesa nositelja autorskog prava i srodnih prava da se zaštite njihova prava intelektualnog vlasništva, trenutačno utvrđena u članku 17. stavku 2. Povelje, i, s druge strane, zaštite interesa i temeljnih prava korisnika predmeta zaštite kao i javnog interesa (vidjeti u tom smislu presudu od 7. kolovoza 2018., Renckhoff, C-161/17, EU:C:2018:634, t. 41.).
- 33 Sud je tako već ocijenio da iz članka 17. stavka 2. Povelje odnosno iz sudske prakse Suda nipošto ne proizlazi da je pravo intelektualnog vlasništva, koje je utvrđeno u toj odredbi, nedodirljivo i da je stoga potrebno osigurati njegovu zaštitu na apsolutan način (presude od 24. studenoga 2011., Scarlet Extended, C-70/10, EU:C:2011:771, t. 43.; od 16. veljače 2012., SABAM, C-360/10, EU:C:2012:85, t. 41. i od 27. ožujka 2014., UPC Telekabel Wien, C-314/12, EU:C:2014:192, t. 61.).
- 34 Naime, to pravo valja odvagati u odnosu na druga temeljna prava, među kojima i slobodu umjetnosti, zajamčenu člankom 13. Povelje, koja – s obzirom na to da proizlazi iz slobode izražavanja, zaštićene člankom 11. Povelje i člankom 10. stavkom 1. Europske konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda, potpisane u Rimu 4. studenoga 1950. – omogućava sudjelovanje u javnoj razmjeni informacija i kulturnih, političkih i društvenih stavova svih vrsta (vidjeti u tom smislu presude ESLJP-a od 24. svibnja 1988., Müller i dr. protiv Švicarske, CE:ECHR:1988:0524JUD001073784, t. 27. i od 8. srpnja 1999., Karataş protiv Turske, CE:ECHR:1999:0708JUD002316894, t. 49.).
- 35 S tim u vezi valja istaknuti da je tehnika preuzimanja uzoraka (*sampliranje*) – koja se sastoji od toga da korisnik, najčešće s pomoću elektroničke opreme, preuzima uzorak fonograma i koristi se njime u stvaranju novog djela – oblik umjetničkog izražavanja obuhvaćen slobodom umjetnosti koju zaštićuje članak 13. Povelje.
- 36 Koristeći se tom slobodom, korisnik zvučnog uzorka (*sample*) može tijekom stvaranja novog djela odlučiti izmijeniti uzorak koji je preuzeo iz fonograma do te mjere da ga tijekom slušanja tog djela nije moguće prepoznati.
- 37 Smatrati da uzorak koji je u svrhu vlastita umjetničkog izražavanja preuzet iz fonograma i u novom djelu upotrijebljen izmijenjen do te mjere da ga tijekom slušanja nije moguće prepoznati čini „reproduciranje” tog fonograma u smislu članka 2. točke (c) Direktive 2001/29 ne samo da bi bilo protivno uobičajenom značenju tog pojma u svakodnevnom jeziku, u smislu sudske prakse navedene u točki 28. ove presude, nego bi i povrijedilo zahtjev pravedne ravnoteže, istaknut u točki 32.
- 38 Konkretno, spomenuto bi tumačenje omogućilo proizvođaču fonograma da se u takvom slučaju usprotivi tomu da treća osoba u svrhu umjetničkog stvaralaštva preuzme zvučni uzorak, makar i vrlo kratak, njegova fonograma, iako se takvim preuzimanjem ne bi ugrozila mogućnost da navedeni proizvođač ostvari zadovoljavajući povrat od svojeg ulaganja.
- 39 S obzirom na prethodna razmatranja, na prvo i šesto pitanje valja odgovoriti tako da članak 2. točku (c) Direktive 2001/29, u vezi s Poveljom, treba tumačiti na način da isključivo pravo proizvođača fonograma da dopusti ili zabrani njegovo reproduciranje, koje mu je dodijeljeno tom odredbom, omogućava potonjem da se usprotivi tomu da se treća osoba koristi zvučnim uzorkom tog fonograma, makar i vrlo kratkim, kako bi ga uključila u neki drugi fonogram, osim ako je taj uzorak uključen u izmijenjenom obliku te ga tijekom slušanja nije moguće prepoznati.

Drugo pitanje

- 40 Svojim drugim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 9. stavak 1. točku (b) Direktive 2006/115 tumačiti na način da fonogram koji sadržava glazbene uzorke prenesene iz nekog drugog fonograma čini njegov „umnoženi primjerak” u smislu navedene odredbe.

- 41 U skladu s člankom 9. stavkom 1. točkom (b) Direktive 2006/115, države članice moraju predvidjeti isključivo pravo proizvođača fonograma da na raspolaganje javnosti stavljaju svoje fonograme, uključujući njihove umnožene primjerke, prodajom ili na neki drugi način.
- 42 Ni članak 9. ni bilo koja druga odredba Direktive 2006/115 ne definira pojam „umnoženi primjerak” u smislu navedenog članka.
- 43 Taj pojam stoga treba tumačiti uzimajući u obzir kontekst predmetne odredbe i cilj propisa o kojem je riječ.
- 44 Valja podsjetiti na to da je cilj isključivog prava distribucije koje proizvođač fonograma ima na temelju članka 9. stavka 1. točke (b) Direktive 2006/115 to da mu se – odgovarajućom zaštitom njegovih prava intelektualnog vlasništva – omogući povrat ulaganja u proizvodnju fonograma, koja se mogu pokazati iznimno velikima i rizičnima, kako je to navedeno u uvodnim izjavama 2. i 5. Direktive 2006/115.
- 45 U tom pogledu iz spomenute uvodne izjave 2. proizlazi da se zaštitom koju ta direktiva pruža proizvođačima fonograma osobito nastoji suzbiti piratstvo, odnosno – kako je to istaknuo nezavisni odvjetnik u točki 45. svojeg mišljenja – proizvodnja i stavljanje na raspolaganje javnosti neovlaštenih umnoženih primjeraka fonograma. Naime, distribucija takvih primjeraka predstavlja osobito ozbiljnu prijetnju interesima proizvođača tih fonograma jer može dovesti do znatnog smanjenja prihoda koje on ostvaruje stavljajući ih na raspolaganje javnosti.
- 46 Kao što je to istaknuo nezavisni odvjetnik u točki 46. svojeg mišljenja, samo proizvod koji sadržava sve zvukove fiksirane na fonogramu ili njihov znatan dio može, zbog svojih obilježja, zamijeniti njegove zakonite primjerke i stoga činiti njegov umnoženi primjerak u smislu članka 9. stavka 1. Direktive 2006/115.
- 47 S druge strane, to nije slučaj s proizvodom koji ne preuzima sve zvukove fiksirane na fonogramu ili njihov znatan dio, nego se ograničava na to da uključi glazbene uzorke s tog fonograma, koje prema potrebi mijenja kako bi stvorio novo djelo, neovisno o potonjem.
- 48 Takvo tumačenje članka 9. stavka 1. točke (b) Direktive 2006/115 s obzirom na njezin cilj potvrđuje se i kontekstom propisa kojeg je ta odredba dio.
- 49 U tom pogledu, kao što je to navedeno u uvodnoj izjavi 7. Direktive 2006/115, potonjom se nastoje uskladiti zakonodavstva država članica tako da ne budu u suprotnosti s međunarodnim konvencijama na kojima se temelje zakoni o autorskom pravu i srodnim pravima mnogih država članica.
- 50 Među tim je konvencijama i Ženevska konvencija, čiji je cilj, među ostalim, kako to proizlazi iz njezine preambule, odgovoriti na porast neodobrenog umnožavanja fonograma i štetu koja se time nanosi interesima proizvođača.
- 51 Ta konvencija u članku 2. sadržava odredbu sličnu članku 9. stavku 1. točki (b) Direktive 2006/115, koja konkretno propisuje da su proizvođači fonograma zaštićeni od umnožavanja potonjih bez njihova pristanka i od stavljanja na raspolaganje javnosti tako „umnoženih primjeraka”.
- 52 U skladu s člankom 1. točkom (c) navedene konvencije, spomenuti „umnoženi primjerak” proizvod je koji sadržava zvukove neposredno ili posredno preuzete iz fonograma, a uključuje „sve zvukove ili znatan dio zvukova” fiksiranih na tom fonogramu.
- 53 Točno je da odredbe Ženevske konvencije nisu dio pravnog poretka Unije jer, s jedne strane, ona nije ugovorna stranka te konvencije i jer se, s druge strane, ne može smatrati da je Unija preuzela mjesto država članica u području njezine primjene, ako ništa drugo, zbog činjenice da nisu sve države članice stranke spomenute konvencije (vidjeti po analogiji presudu od 15. ožujka 2012., SCF, C-135/10,

EU:C:2012:140, t. 41.). Unatoč tomu, ona čini jednu od međunarodnih konvencija navedenih u točki 49. ove presude i stoga je valja, koliko je to moguće, uzeti u obzir prilikom tumačenja odredbi Direktive 2006/115 (vidjeti u tom smislu presude od 7. prosinca 2006., SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, t. 35.; od 4. listopada 2011., Football Association Premier League i dr., C-403/08 i C-429/08, EU:C:2011:631, t. 189. i od 19. prosinca 2018., Syed, C-572/17, EU:C:2018:1033, t. 20.).

- 54 Na temelju navedenog valja utvrditi da, kako to smatra i nezavisni odvjetnik u točkama 46. i 47. svojeg mišljenja, pojam „umnoženi primjerak” u smislu članka 9. stavka 1. točke (b) Direktive 2006/115 treba tumačiti dosljedno načinu na koji je taj pojam definiran u članku 1. točki (c) i članku 2. Ženevske konvencije.
- 55 S obzirom na prethodna razmatranja, na drugo pitanje valja odgovoriti tako da članak 9. stavak 1. točku (b) Direktive 2006/115 treba tumačiti na način da fonogram koji sadržava glazbene uzorke prenesene iz nekog drugog fonograma ne čini njegov „umnoženi primjerak” u smislu navedene odredbe, ako se ne preuzima čitav taj fonogram ili njegov bitan dio.

Treće pitanje

- 56 Sud koji je uputio zahtjev ističe da se, u skladu s člankom 24. stavkom 1. UrhG-a, koji se po analogiji može primijeniti na pravo proizvođača fonograma, samostalno djelo stvoreno slobodnim korištenjem djela druge osobe može objaviti i koristiti bez dopuštenja autora korištenog djela. On pojašnjava da navedeno „pravo na slobodno korištenje” kao takvo ne predstavlja odstupanje od autorskog prava, nego ograničenje svojstveno području zaštite autorskog prava, utemeljeno na ideji da je kulturno stvaralaštvo nezamislivo bez uporišta u ranijim djelima drugih autora.
- 57 U tim okolnostima – imajući u vidu činjenicu da iz odgovora na drugo pitanje proizlazi da reproduciranje poput onoga u glavnom postupku nije obuhvaćeno člankom 9. stavkom 1. točkom (b) Direktive 2006/115 – treba smatrati da svojim trećim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita može li država članica u svojem nacionalnom pravu predvidjeti neku drugu iznimku ili ograničenje prava proizvođača fonograma, predviđenog u članku 2. točki (c) Direktive 2001/29, osim onih propisanih u članku 5. te direktive.
- 58 Kao što to proizlazi iz obrazloženja Prijedloga direktive Europskog parlamenta i Vijeća o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu od 10. prosinca 1997. (COM(97) 628 *final*) i iz uvodne izjave 32. Direktive 2001/29, popis iznimaka i ograničenja koje sadržava članak 5. te direktive je iscrpan, što je Sud, uostalom, u više navrata naglasio (presude od 16. studenoga 2016., Soulier i Doke, C-301/15, EU:C:2016:878, t. 34. i od 7. kolovoza 2018., Renckhoff, C-161/17, EU:C:2018:634, t. 16.).
- 59 U tom je pogledu u točki 32. ove presude istaknuto da je cilj usklađivanja provedenog spomenutom direktivom održavanje – osobito u digitalnom okruženju – pravedne ravnoteže između, s jedne strane, interesa nositelja autorskog prava i srodnih prava da se zaštite njihova prava intelektualnog vlasništva i, s druge strane, zaštite interesa i temeljnih prava korisnika predmeta zaštite kao i javnog interesa.
- 60 Sama Direktiva 2001/29 nudi mehanizme koji omogućavaju pronalaženje pravedne ravnoteže između spomenutih različitih prava i interesa, tako što, s jedne strane, u člancima 2. do 4. definira isključiva prava nositelja i, s druge strane, u članku 5. iznimke i ograničenja tih prava koje države članice mogu ili moraju prenijeti u svoje pravo, pri čemu je nužno da se ti mehanizmi konkretiziraju nacionalnim mjerama za prenošenje te direktive te njezinom primjenom od nacionalnih tijela (vidjeti u tom smislu presudu od 29. siječnja 2008., Promusicae, C-275/06, EU:C:2008:54, t. 66. i navedenu sudsku praksu).

- 61 Sud je u više navrata ocijenio da temeljna prava koja su trenutačno utvrđena u Povelji, čije poštovanje osigurava Sud, proizlaze iz ustavnih tradicija zajedničkih državama članicama kao i iz smjernica koje pružaju međunarodni instrumenti za zaštitu ljudskih prava u kojima su države članice sudjelovale ili su im pristupile (vidjeti u tom smislu presudu od 27. lipnja 2006., Parlament/Vijeće, C-540/03, EU:C:2006:429, t. 35. i navedenu sudsku praksu).
- 62 Pravednoj ravnoteži, navedenoj u točki 32. ove presude, također pridonosi članak 5. stavak 5. Direktive 2001/29, koji zahtijeva da se iznimke i ograničenja iz članka 5. stavaka 1. do 4. spomenute direktive primjenjuju samo u određenim posebnim slučajevima koji nisu u sukobu s uobičajenim iskorištavanjem djela ili drugog predmeta zaštite i koji ne dovode bezrazložno u pitanje legitimne interese nositelja prava.
- 63 Dopustiti u tim okolnostima – unatoč izričitoj namjeri Unijina zakonodavca, navedenoj u točki 58. ove presude – da svaka država članica uvede odstupanja od autorovih isključivih prava navedenih u člancima 2. do 4. Direktive 2001/29, izvan iznimaka i ograničenja iscrpno navedenih u njezinu članku 5., ugrozilo bi djelotvornost usklađivanja autorskog prava i srodnih prava provedenog navedenom direktivom kao i cilj pravne sigurnosti kojem ona teži (presuda od 13. veljače 2014., Svensson i dr., C-466/12, EU:C:2014:76, t. 34. i 35.). Naime, iz uvodne izjave 31. te direktive izričito proizlazi da postojeće razlike u pogledu iznimaka i ograničenja pojedinih radnji podvrgnutih ograničenjima izravno negativno utječu na funkcioniranje unutarnjeg tržišta u području autorskog prava i srodnih prava, zbog čega se popisom iznimaka i ograničenja sadržanim u članku 5. Direktive 2001/29 nastoji osigurati njegovo dobro funkcioniranje.
- 64 Nadalje, kao što to proizlazi iz uvodne izjave 32. te direktive, države članice dužne su dosljedno primjenjivati te iznimke i ograničenja. Međutim, zahtjev za dosljednošću njihove primjene ne bi bilo moguće zadovoljiti kad bi države članice bile slobodne predvidjeti i neke druge iznimke i ograničenja osim onih izričito predviđenih u Direktivi 2001/29 (vidjeti u tom smislu presudu od 12. studenoga 2015., Hewlett-Packard Belgium, C-572/13, EU:C:2015:750, t. 38. i 39.), s obzirom na to da je Sud, osim toga, već naglasio da nijedna odredba Direktive 2001/29 ne predviđa mogućnost da države članice prošire doseg navedenih iznimaka ili ograničenja (vidjeti u tom smislu presudu od 10. travnja 2014., ACI Adam i dr., C-435/12, EU:C:2014:254, t. 27.).
- 65 S obzirom na prethodna razmatranja, na treće pitanje valja odgovoriti tako da država članica ne može u svojem nacionalnom pravu predvidjeti neku drugu iznimku ili ograničenje prava proizvođača fonograma, predviđenog u članku 2. točki (c) Direktive 2001/29, osim onih propisanih u članku 5. te direktive.

Četvrto pitanje

- 66 Svojim četvrtim pitanjem – koje se postavlja za slučaj da se utvrdi povreda isključivog prava proizvođača fonograma na reproduciranje, predviđenog u članku 2. točki (c) Direktive 2001/29 – sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 5. stavak 3. točku (d) te direktive tumačiti na način da pojam „doslovno navođenje”, naveden u toj odredbi, obuhvaća situaciju u kojoj nije moguće identificirati djelo na koje se predmetno doslovno navođenje odnosi.
- 67 U skladu s člankom 5. stavkom 3. točkom (d) Direktive 2001/29, države članice mogu predvidjeti iznimke ili ograničenja isključivih prava na reproduciranje i priopćavanje javnosti navedenih u člancima 2. i 3. te direktive kada je riječ o doslovnom navođenju u svrhe kao što je kritika ili osvrt, uz uvjet da se oni odnose na djelo ili na drugi predmet zaštite koji je već zakonito stavljen na raspolaganje javnosti, da je, osim ako to nije moguće, naveden izvor, uključujući ime autora, te da je njihovo korištenje u skladu s poštenom praksom i u mjeri opravdanoj svrhom koja se želi postići.

- 68 Najprije valja utvrditi da se, kako to smatra i nezavisni odvjetnik u točkama 62. i 63. svojeg mišljenja, s obzirom na tekst članka 5. stavka 3. točke (d) Direktive 2001/29 – koji upućuje na „djelo ili drugi predmet zaštite” – iznimka odnosno ograničenje iz te odredbe može primijeniti na korištenje zaštićenim glazbenim djelom ako su ispunjeni u njoj propisani uvjeti.
- 69 Konkretno, kako je to navedeno u točki 67. ove presude, članak 5. stavak 3. točka (d) Direktive 2001/29 za potrebe svoje primjene zahtijeva da je predmetno korištenje „u skladu s poštenom praksom, i u mjeri opravdanoj svrhom koja se želi postići”, tako da, kada je riječ o doslovnom navođenju, to korištenje ne može prekoračivati granice onoga što je nužno za ostvarenje svrhe koja se doslovnim navođenjem želi postići.
- 70 Budući da u Direktivi 2001/29 pojam „doslovno navođenje” uopće nije definiran, njegovo značenje i doseg, u skladu s ustaljenom sudskom praksom Suda istaknutom u točki 28. ove presude, trebaju se utvrditi na temelju njegova uobičajenog značenja u svakodnevnom jeziku, a sve uzimajući u obzir kontekst u kojem se koristi i ciljeve kojima teži propis kojeg je dio.
- 71 Kada je riječ o uobičajenom značenju pojma „doslovno navođenje” u svakodnevnom jeziku, valja naglasiti da je njegovo ključno obilježje to da osoba koja nije autor koristi djelo ili, općenitije, njegov odlomak kako bi ilustrirala određenu ideju, branila određeno stajalište ili čak omogućila intelektualno suprotstavljanje svojih ideja s navedenim djelom, pri čemu namjera korisnika zaštićenog djela koji se želi pozvati na iznimku doslovnog navođenja mora biti interakcija sa zaštićenim djelom, kako je to istaknuo nezavisni odvjetnik u točki 64. svojeg mišljenja.
- 72 Konkretno, kada se autor novog glazbenog djela koristi zvučnim uzorkom (*sample*) preuzetim iz fonograma koji je tijekom slušanja novog djela moguće prepoznati, takvo se korištenje može, ovisno o okolnostima slučaja, smatrati „doslovnim navođenjem” – na temelju članka 5. stavka 3. točke (d) Direktive 2001/29, u vezi s člankom 13. Povelje – ako je cilj spomenutog korištenja interakcija s djelom iz kojeg je uzorak preuzet, u smislu onoga što je navedeno u točki 71. ove presude, i ako su ispunjeni uvjeti iz spomenutog članka 5. stavka 3. točke (d).
- 73 Imajući u vidu navedeno, kao što je to naglasio nezavisni odvjetnik u točki 65. svojeg mišljenja, spomenuta interakcija nije moguća ako se ne može identificirati djelo na koje se predmetno doslovno navođenje odnosi.
- 74 S obzirom na prethodna razmatranja, na četvrto pitanje valja odgovoriti tako da članak 5. stavak 3. točku (d) Direktive 2001/29 treba tumačiti na način da pojam „doslovno navođenje”, naveden u toj odredbi, ne obuhvaća situaciju u kojoj nije moguće identificirati djelo na koje se predmetno doslovno navođenje odnosi.

Peto pitanje

- 75 Najprije valja istaknuti, kao što to proizlazi iz točke 24. ove presude, da se peto pitanje odnosi na način na koji sud koji je uputio zahtjev treba za potrebe rješavanja spora u glavnom postupku primijeniti članak 2. točku (c) i članak 5. stavak 3. točku (d) Direktive 2001/29 kao i članak 9. stavak 1. točku (b) i prvu rečenicu članka 10. stavka 2. prvog podstavka Direktive 2006/115.
- 76 S tim u vezi, sud koji je uputio zahtjev dvoji o tome ostavljaju li te odredbe prava Unije državama članicama marginu prosudbe za svoje prenošenje, s obzirom na to da, u skladu sa sudskom praksom Bundesverfassungsgerichta (Savezni ustavni sud), odredbe nacionalnog prava kojima se prenosi direktiva Unije treba načelno ocjenjivati isključivo s obzirom na temeljna prava zajamčena u pravu Unije, a ne na ona koje jamči Temeljni zakon Savezne Republike Njemačke, kada ta direktiva državama članicama ne ostavlja nikakvu marginu prosudbe za svoje prenošenje.

- 77 S obzirom na odgovore na drugo i četvrto pitanje, valja smatrati da svojim petim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita treba li članak 2. točku (c) Direktive 2001/29 tumačiti na način da čini mjeru potpunog usklađivanja.
- 78 U tom smislu važno je podsjetiti na to da na temelju načela nadređenosti prava Unije, koje je ključno obilježje njezina pravnog poretka, činjenica da se država članica poziva na odredbe nacionalnog prava, makar one bile i ustavne, ne može utjecati na učinak prava Unije na državnom području te države (presuda od 26. veljače 2013., Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, t. 59.).
- 79 U vezi s tim treba naglasiti da, s obzirom na činjenicu da je prenošenje direktive u državama članicama u svakom slučaju obuhvaćeno situacijom iz članka 51. Povelje, u kojoj države članice provode pravo Unije, tijekom tog prenošenja valja dosegnuti razinu zaštite temeljnih prava propisanu Poveljom, neovisno o margini prosudbe kojom države članice tom prilikom raspolažu.
- 80 Imajući u vidu navedeno, u situacijama u kojima radnje država članica nisu u potpunosti određene pravom Unije i u kojima se nacionalnom odredbom ili mjerom provodi to pravo u smislu članka 51. stavka 1. Povelje, nacionalna tijela i sudovi mogu primijeniti i nacionalne standarde zaštite temeljnih prava, pod uvjetom da pritom ne ugroze razinu zaštite predviđenu Poveljom, kako je tumači Sud, te nadređenost, jedinstvo i djelotvornost prava Unije (presude od 26. veljače 2013., Melloni, C-399/11, EU:C:2013:107, t. 60. i Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, t. 29.).
- 81 Na taj način nacionalni sudovi i tijela postupaju u skladu s pravom Unije kada spomenutu primjenu nacionalnih standarda uvjetuju okolnošću da – kako je to istaknuo sud koji je uputio zahtjev – odredbe direktive „ostavljaju marginu prosudbe za svoje prenošenje u nacionalno pravo”, ako se ta okolnost shvaća kao namjera da se spomenutim odredbama postigne određeni stupanj usklađivanja, pri čemu navedena primjena dolazi u obzir samo ako se tim odredbama ne provodi potpuno usklađivanje.
- 82 U predmetnom slučaju valja istaknuti da je cilj Direktive 2001/29 usklađivanje samo određenih aspekata autorskog prava i srodnih prava, pri čemu veći broj njezinih odredbi ujedno otkriva namjeru Unijina zakonodavca da državama članicama osigura marginu prosudbe prilikom njezine provedbe (vidjeti u tom smislu presudu od 5. ožujka 2015., Copydan Båndkopi, C-463/12, EU:C:2015:144, t. 57.).
- 83 Kada je riječ o isključivom pravu nositelja iz članka 2. točke (c) Direktive 2001/29, u točki 27. ove presude navedeno je da, u skladu s tom odredbom, države članice moraju predvidjeti isključivo pravo proizvođača fonograma na davanje ovlaštenja ili zabrane za „izravno ili neizravno, privremeno ili trajno reproduciranje bilo kojim sredstvima i u bilo kojem obliku, u cijelosti ili u dijelovima”, njihovih fonograma.
- 84 U navedenoj se odredbi na taj način nedvosmisleno definira isključivo pravo reproduciranja koje u Uniji uživaju proizvođači fonograma. Osim toga, spomenuta odredba nije ničim uvjetovana niti je za njezinu primjenu odnosno za ostvarenje njezinih učinaka potrebno donošenje bilo kakvog akta.
- 85 Iz toga slijedi da članak 2. točka (c) Direktive 2001/29 čini mjeru potpunog usklađivanja materijalnog sadržaja u njemu navedenog prava (vidjeti po analogiji, kada je riječ o isključivom pravu nositelja žiga Europske unije, presude od 20. studenoga 2001., Zino Davidoff i Levi Strauss, C-414/99 do C-416/99, EU:C:2001:617, t. 39. i od 12. studenoga 2002., Arsenal Football Club, C-206/01, EU:C:2002:651, t. 43.).
- 86 S obzirom na prethodna razmatranja, na peto pitanje valja odgovoriti tako da članak 2. točku (c) Direktive 2001/29 treba tumačiti na način da čini mjeru potpunog usklađivanja materijalnog sadržaja u njemu navedenog prava.

Troškovi

⁸⁷ Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (veliko vijeće) odlučuje:

1. Članak 2. točku (c) Direktive 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu, u vezi s Poveljom Europske unije o temeljnim pravima, treba tumačiti na način da isključivo pravo proizvođača fonograma da dopusti ili zabrani njegovo reproduciranje, koje mu je dodijeljeno tom odredbom, omogućava potonjem da se usprotivi tomu da se treća osoba koristi zvučnim uzorkom tog fonograma, makar i vrlo kratkim, kako bi ga uključila u neki drugi fonogram, osim ako je taj uzorak uključen u izmijenjenom obliku te ga tijekom slušanja nije moguće prepoznati.
2. Članak 9. stavak 1. točku (b) Direktive 2006/115/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o pravu iznajmljivanja i pravu posudbe te o određenim autorskom pravu srodnim pravima u području intelektualnog vlasništva treba tumačiti na način da fonogram koji sadržava glazbene uzorke prenesene iz nekog drugog fonograma ne čini njegov „umnoženi primjerak” u smislu navedene odredbe, ako se ne preuzima čitav taj fonogram ili njegov bitan dio.
3. Država članica ne može u svojem nacionalnom pravu predvidjeti neku drugu iznimku ili ograničenje prava proizvođača fonograma, predviđenog u članku 2. točki (c) Direktive 2001/29, osim onih propisanih u članku 5. te direktive.
4. Članak 5. stavak 3. točku (d) Direktive 2001/29 treba tumačiti na način da pojam „doslovno navođenje”, naveden u toj odredbi, ne obuhvaća situaciju u kojoj nije moguće identificirati djelo na koje se predmetno doslovno navođenje odnosi.
5. Članak 2. točku (c) Direktive 2001/29 treba tumačiti na način da čini mjeru potpunog usklađivanja materijalnog sadržaja u njemu navedenog prava.

Potpisi